

Risc de més bipartidisme

Entar al Parlament balear *costa* arribar al 5% a la circumscripció on es presenta cada candidatura. Enguany es presenten dinou llistes aspirants a superar aquest llistó. La majoria no en tenen cap possibilitat ni una. Són llistes testimoniales, d'aquelles que un grup de persones decideixen de presentar per a deixar constància de la seva posició política contra l'ordre establert. Entre aquest tipus de candidatures es destaca Ciudadanos en Blanco, que té per objectiu que el vot nul o blanc sigui comptabilitzat com a candidatura i, per tant, que aquells escons que pugui obtenir no siguin ocupats per ningú. Es tracta d'una iniciativa que a les Balears, arran dels casos de corrupció que s'han destapat durant aquesta legislatura, serà interessant de veure quin suport tindrà. En aquests darrers comicis, el vot blanc i nul ha crescut considerablement, però no s'acosta ni de bon tros al 5% que donaria un escó a un partit tan peculiar.

El llistó d'un 5% per a obtenir representació autonòmica amenaça Convergència, la Lliga, EU i ERC.

Més bipartidisme? A banda les candidatures testimoniales, hi ha una colla de partits que, havent tingut representació al Parlament illenc –bé tots sols, bé participant en coalicions preelectorals– ara corren seriosament el risc de no tenir-ne, cosa que afavoriria el creixement del bipartidisme.

A les dues darreres eleccions (2003 i 2007), a Menorca, Esquerra Unida –que va tenir representació fins el 1999 aliada amb el PSM– ha quedat fora del Consell i del Parlament balear. Enguany és quasi segur que no-

vament restarà fora de les institucions autonòmiques, perquè no pareix tenir cap possibilitat ni de fregar el 5%.

A Eivissa l'esquerra, que es va presentar unida el 2007, en la coalició PSOE-Eivissa pel Canvi, enguany es presenta separada. Per una banda PSOE-ERC (Gent per Eivissa) i per una altra Eivissa pel Canvi (EU més independents). A més, queda sense presentar-se Compromís per Eivissa (Entesa Nacionalista i Ecologista, soci dels PSM de Mallorca i Menorca). La divisió obre la possibilitat –tal com han pronosticat les dues darreres enquestes publicades a la premsa balear– que Eivissa pel Canvi no arribi al 5% i, per tant, no entri al Consell ni al Parlament.

A Mallorca encara és més complex, el panorama. Poques vegades com enguany hi havia hagut tantes candidatures que, havent tingut representació, correguessin el seriós risc de no tenir-ne per causa d'un resultat inferior al 5%. És el cas d'Esquerra Republicana, que el 2007 va fer part del Bloc per Mallorca (amb PSM, Esquerra Unida i Els Verds) i que enguany es presenta tota sola. Les enquestes no li donen cap possibilitat d'obtenir representació. Esquerra Unida és tractada exactament igual pels sondatges: cap no li dona possibilitats de tenir escons al Consell o al Parlament. De manera que els dos ex-membres del Bloc per Mallorca de fa quatre anys corren el risc –si fem cas de les enquestes– de perdre els escons tant al Parlament, com al Consell com a l'Ajuntament de Palma.

També a Mallorca els dos partits que competeixen per a ocupar el centre, Convergència i Lliga, pot ser que no arribin al 5%. Totes dues formacions són noves en el panorama mallorquí de sigles polítiques. Noves però no desconegudes. El 28 de febrer, els dirigents d'Unió Mallorquina decidiren d'abandonar la formació –després d'esclatar-hi l'enèsim escàndol de corrupció– i crear-ne una de nova: Convergència per les Illes. Josep Melià n'és el president. Melià assegura que està convençut que “no existeix cap possibilitat” que el seu partit sigui absent del Consell i del Parlament. Això no obstant, les enquestes li presenten poques

CONVERGÈNCIA PER LES ILLES

Presentació de les candidatures de Convergència per les Illes Balears.

Debat de política general al Parlament balear.

probabilitats, tot i que no li tanquen les portes absolutament. La Lliga Regionalista de les Illes Balears va ser creada pel carismàtic Jaume Font, portaveu del PP al Consell de Mallorca entre el 2007 i el 2010 (al costat de molts més càrrecs amb el partit conservador: conseller, diputat balear, senador...). Font va abandonar la militància del PP el mes de febrer passat. Ell i la resta de dirigents no mostren tanta seguretat, com Melià amb el seu projecte, d'obtenir escons al Parlament, però asseguren que "no ens preocupa gaire, perquè el nostre projecte va més enllà", si bé creuen que "tenim probabilitats" d'assolir-hi un escó, pel cap baix. Com en el cas de Convergència, si més no la seva presència autonòmica està en perill i, per tant, és un possible damnificat del 5%.

Aquest dos partits –Convergència i la Lliga– és probable que sobrepassin el 3% de vots, igual com Esquerra Unida i Esquerra Republicana, per bé que en aquests dos darrers casos les enquestes no ho diuen tan clarament. Si fos així i tots quatre superassin el 3% sense arribar al 5%, ens trobaríem en el cas d'un nombre de vots molt

important que es quedarien sense representació. Possiblement seria de les vegades que aquest fenomen seria més intens.

Si passàs que aquestes formacions –les quatre mallorquines i Eivissa pel Canvi– no obtinguessin representació autonòmica, la conseqüència fóra un augment, inexorable i molt important, del bipartidisme a les Balears.

El canvi del 3% al 5%. Per a aquells que consideren que el bipartidisme lleva pluralitat a la representació política, el pas del 3% al 5% del vot com a tall mínim per a entrar en el repartiment d'escons a la circumscripció en què es presenta cada candidatura va significar una pèrdua de la diversitat ideològica i política al Parlament de les Illes.

El canvi es va aprovar el mes de febrer del 1995. Va ser a iniciativa del govern del PP, presidit per Gabriel Cañellas, que féu valer la seva força parlamentària per a imposar la reforma de la llei electoral de les Balears. El motiu d'aquella reforma era totalment partidista: el president del govern i del PP, Gabriel Cañellas, volia liquidar Unió Mallorquina (UM).

El 1991 el PP va fer coalició preelectoral amb UM. L'aliança va obtenir majoria absoluta. D'acord amb el pacte, Maria Antònia Munar va ser nomenada consellera de Cultura, Esports i Educació. Des de tot d'una Munar es va desmarcar de la resta del govern, tot del PP. La intenció era, a partir d'aquesta tàctica, assolir l'objectiu estratègic de fer reviure UM. El partit havia quedat pràcticament mort quan molts dels seus dirigents es feren del PP i el president, Jeroni Albertí, decidí de no tornar presentar-se al càrrec. Aleshores Munar es convertí en presidenta del partit, però tenia molt pocs fidels.

Entre el 1991 i el setembre del 1992 les relacions entre Cañellas i Munar anaren de rota batuda. Finalment el president destituí la consellera, que, l'abril del 1993, amb un grup de militants fidels, va revifar el partit en un congrés de nova fundació –juntament amb Convergència Balears i Unió Independent de Mallorca– i es presentà a les eleccions del 1995. Precisament per a evitar que entràs, Cañellas forçà el canvi del 3% al 5%. Però UM va obtenir el 5,3% dels vots i dos escons.

Miquel Payeras